

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/1033/2015
Identifikačné číslo spisu:	1107226047
Dátum vydania rozhodnutia:	27.04.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Siebenstichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1107226047.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ VENUS PROJECT Slovakia, s.r.o. so sídlom v Limbachu, Limbova č. 451/3, IČO: 31 342 841, 2/ Mgr. Ing. M. Z., bývajúceho v U., proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. č. 13, o náhradu škody, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 26 C 38/2007, o dovolaní žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. mája 2015 sp. zn. 10 Co 183/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I uznesením z 26. septembra 2014 č.k. 26 C 38/2007-290 uložil žalobcovi 2/ povinnosť zložiť preddavok na trovy konania vo výške 39 617 € na účet súdu do 60 dní od právoplatnosti uznesenia. Rozhodnutie odôvodnil § 141a ods. 1, 2, 3, § 138 O.s.p., § 2 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii po zistení, že boli splnené podmienky na uloženie povinnosti žalobcovi 2/ na zloženie preddavku na trovy konania, nakoľko si žalobca v konaní uplatnil právo na zaplatenie sumy vo výške presahujúcej 400-násobok životného minima; výšku preddavku určil zo súčtu všetkých uplatňovaných nárokov bez ohľadu na ich označenie žalobcom 1/ vo výške 5 % zo žalovanej sumy celkom. Nakoľko majetkové pomery štátu nie je možné usporiadať podľa zákona o konkurze a reštrukturalizácii, žalovanej povinnosť zložiť preddavok na trovy konania neuložil.

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcu 2/ uznesením z 28. mája 2015 sp. zn. 10 Co 183/2015 jeho odvolanie ako neprípustné podľa § 202 ods. 3 písm. q/ O.s.p. odmietol (§ 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

3. Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podali žalobcovia 1/ a 2/ dovolanie s odôvodnením, že žalobcovi 2/ bola odňatá možnosť riadne a rovnocenne konať pred súdom tým, že postupom okresného ako aj krajského súdu došlo k porušeniu práva rovnosti v jeho neprospech, bolo mu v právnom štáte uložené nemožné plnenie, a tým došlo k odmietnutiu spravodlivosti, odmietnutiu prístupu k súdu a na súdnu ochranu. Postupom súdom došlo k porušeniu čl. 1 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 Ústavy SR ako aj k porušeniu čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, okresný súd si

nesplnil povinnosť a nevyzval žalovanú na zloženie trov konania žalobcu 2/, čím konanie zaťažil inou vadou konania. S postupom súdov sa nestotožňuje ani žalobca 1/, pretože súd bol povinný aj u neho skúmať podmienky prípadného oslobodenia od súdnych poplatkov podľa § 138 ods. 1. O.s.p, teda aj u neho došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Zároveň poukázal na to, že žalobcovi 1/ súdy neumožnili vyjadriť sa k návrhu žalovanej na zloženie preddavku na neexistentné trovy konania. Podľa dovolateľov napadnuté rozhodnutie trpí vadou, nakoľko odporuje požiadavke na riadne a vyčerpávajúce odôvodnenie rozhodnutia. Z uvedených dôvodov dovolatelia žiadali zrušiť napadnuté rozhodnutie krajského súdu spolu s uznesením súdu prvej inštancie a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k dovolaniu nevyjadрила.

5. Dovolanie bolo podané 6. júla 2015. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana - žalobca 2/, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané a aj strana - žalobca 1/, v ktorej neprospech nebolo napadnuté rozhodnutie vydané, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v uskutočnení dovolacieho prieskumu.

7.1. Dovolanie podané do 30. júna 2016, v prípade ktorého podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania [napríklad vzhľadom na nesplnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.)] ani pre odmietnutie dovolania [z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p. (napríklad preto, lebo dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nebol tento opravný prostriedok prípustný)], vyvolali procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

7.2. Tie dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých bol podľa vtedy účinnej právnej úpravy daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali (porovnaj tiež I. ÚS 4/2011 a II. ÚS 172/03).

8. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní uvedených v bode 7.1., ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej, právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný [viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. PL. ÚS 36/1995].

9. Podľa právneho stavu účinného v čase podania dovolania bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzovalo ustanovenie § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

10. V danom prípade je dovolaním napadnuté uznesenie, dovolanie ale nesmeruje proti uzneseniu so

znakmi niektorého z uznesení uvedených § 239 ods. 1 a 2 O.s.p.

11. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na názore, podľa ktorého zrušujúce uznesenie odvolacieho súdu bolo možné napadnúť iba z dôvodov relevantných v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. (viď judikát R 34/1995). V dovolaní neboli namietané procesné vady konania uvedené v § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. Zostalo preto posúdiť, či v konaní nebola dovolateľom odňatá možnosť pred súdom konať. O procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. išlo v prípade procesne nesprávneho postupu súdu, ktorým sa účastníkovi konania znemožnila realizácia jeho procesných oprávnení.

12. Žalobcom 2/ namietaná nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou považovaná nie za procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ale za tzv. inú vadu konania, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 111/1998). Na tom zotrvalo aj neskoršie zjednocujúce stanovisko R 2/2016; v predmetnej veci sú v dovolaní napadnutom rozhodnutí zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody, preto uplatnenie druhej vety tohto stanoviska neprichádza do úvahy. Treba tiež uviesť, že najvyšší súd už v minulosti dospel k záveru, že ak je niektoré rozhodnutie (prípadne) nepreskúmateľné, neznemožňuje sa tým účastníkovi konania uskutočňovanie jemu patriacich procesných oprávnení; účastník vtedy nezostáva „procesne bezbranný“ (viď napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 1367/2015) a má naďalej plne zachované právo namietat túto nesprávnosť v opravnom prostriedku, pokiaľ je prípustný (porovnaj rozhodnutia sp. zn. 3 Cdo 89/2011, 3 Cdo 145/2012, 3 Cdo 158/2012, 3 Cdo 648/2015, resp. 1 ECdo 10/2014).

12.1. K vyššie uvedenému treba pripomenúť konštatovanie ústavného súdu, že „prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“ (viď IV. ÚS 196/2014).

13. Do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania nezakladalo ani to, že konanie je postihnuté aj inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Právna úprava účinná do 30. júna 2016 považovala vadu tejto povahy za relevantný dovolací dôvod, ktorý však prípustnosť dovolania nezakladal (pozri viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011).

14. Do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania nezakladalo ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch (viď najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

15. Z týchto dôvodov najvyšší súd dovolanie žalobcu 2/ odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

16. Dovolanie žalobcu 1/ dovolací súd odmietol ako podané neoprávnenou osobou podľa § 447 písm. b/ CSP z dôvodu, že napadnutým uznesením odvolacieho súdu nebolo negatívne zasiahnuté do jeho postavenia, vzhľadom na to nie je žalobca 1/ osobou subjektívne oprávnenou napadnúť uznesenie odvolacieho súdu dovolaním (uznesením prvoinštančného súdu bola uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy konania iba žalobcovi 2/).

17. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Dovolací súd záverom poznamenáva, že bude povinnosťou súdu prvej inštancie zaoberať sa právnymi účinkami Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky z 11. mája 2016 sp. zn. PL ÚS 30/2015, na základe ktorého ustanoveniami § 141a O.s.p. vyhlásením tohto nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky stratilo účinnosť.

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.